

DENETİMLİ SERBESTLİK

NEDİR ?

EN BASİT VE ÖZET İFADESİYLE
ALTERNATİF BİR CEZA İNFAZ SİSTEMİDİR.

Denetimli serbestlik, "Mahkemece belirtilen koşullar ve süre içinde, denetim ve denetleme planı doğrultusunda şüpheli, sanık veya hükümlünün toplumla bütünleşmesi açısından ihtiyaç duyduğu her türlü hizmet, program ve kaynakların sağlandığı toplum temelli bir uygulamayı" ifade etmektedir.

Diğer bir ifadeyle denetimli serbestlik, hükümlülerin suç işlemesine neden olan davranışlarının düzeltilerek, tekrar suç işlemelerinin önlenmesi, ceza infaz kurumundan salıverilen hükümlülerin takip edilmesi, madde bağımlılarının rehabilitasyonu, mağdurların uğradıkları zararın giderilmesi ve bu **yolla toplumun korunmasıdır.**

-

-

MODERN DENETİMLİĞE
GEÇMEDEN ÖNCE KENDİ
TARİHİMİZDEKİ DENETİMLİ
SERBESTLİKTEN BİRAZ
BAHSEDELİM

•

TARİHTE DENETİMLİ SERBESTLİK

- AVRUPA'DA 100-150 YILLIK BİR GEÇMİŞİ OLAN DENETİMLİ SERBESTLİĞİN İLK UYGULAMALARI BİZİM TARİHİMİZDE OLDUKÇA ESKİLERE DAYANMAKTADIR.

TARİHİMİZDE DENETİMLİ SERBESTLİK

- Osmanlı da Denetimli serbestliğin ilk uygulamaları olarak adlandırılabilir müeyyideler şunlardı.
- **Şahsa Kefalet:** Şüpheli veya sanığın mahkemeye veya önceden tayin edilmiş belirli bir yere getirileceğine dair kefil olmayı ifade eder.

-
- **Nefy:** Mahkumun devlet tarafından tayin edilen bir yere gönderilerek burada zorunlu ikamet etmesi ve başka bir yere gidememesi. (Bu ceza süreli olabileceği gibi süresiz de olabilir.)
- Şahsi özgürlüklere herhangi bir kısıtlama içermez ,söz konusu yerden ayrılırlarsa hapisle cezalandırılırlar.

-
- Zaptiye Nezareti Altında Bulundurulmak asıl cezanın infazının ardından uygulanan süreli ya da ömür boyu uygulanan bir ceza türü.
- Bu cezaya çarptırılan kişi ikamet men olduğu yerlerde kalamazdı. Yasak olmayan yerlere gidip yerleşebilir belli güzergahları takip etmek koşuluyla vardığında yerel zabıtaya tezkeresini sunmak gibi yükümlülükleri olurdu.

-
- **Kalebentlik Cezası:**Devletçe tayin olunan kalelerin birinde hapis olmak anlamına gelir.
- Kaleden dışarı firar etmemek kaydıyla bu cezaya çarptırılan kişi kale içerisinde özgür bir kimsenin sahip olduğu hakların tamamına sahipti.

GÜNÜMÜZDE DENETİMLİ SERBESTLİK

- Yukarıda bahsi geçen her üç ceza türünde de modern Denetimli Serbestliğin uygulamalarında görülen hapsedmek yerine özgür bırakma, belirli bir yere gitme veya gitmeme ,devlet tarafından kontrol altında tutulma gibi özellikler bulunmakla birlikte denetimli serbestliğin esası olan bir denetim görevlisi tarafından denetlenme ve bu kapsamda belirli yükümlülükleri yerine getirme gibi özellikleri bulunmamaktadır

GÜNÜMÜZDE DENETİMLİ SERBESTLİK

- Modern Denetimli serbestlik sistemi, Anglo-Amerikan hukukunda doğmakla birlikte, daha sonra Kara Avrupa'sına yayılmıştır. “Denetimli serbestlik, İngiltere’de ilk defa 1841’de hakim Mahew Hill tarafından uygulanmıştır; buna göre, genç suçluların tamamıyla yozlaşmayıp ıslah olabileceklerine dair makul bir umut olması ve bunların sorumluluklarını alacak kişilerin bulunması halinde hükmün ertelenmesi yoluna gidilmiştir

-
- Bir süre sonra, Edward William Cox, ilk defa suç işleyen gençlere hapis cezasına alternatif olarak taahhüt altında hükmün ertelenmesini uygularken, denetim için de bir memur atamıştır.”
- Denetimli serbestliğin Türkiye’deki gelişimi Osmanlı hukukuna kadar dayanmaktadır. İmparatorluk döneminde yaygın olarak uygulandığı bilinen *Şahsa Kefalet* bu hizmetin temellerinin atıldığı dönemdir. Şahsa kefalet, adından da anlaşılacağı üzere suçu işleyen şahsa bundan sonraki hayatında suç işlemeyeceğine dair kefil olmaktır. Bu kavramın temelleri İslam Hukuku müessesesine dayanır. Çünkü İslam hukukunda hürriyeti bağlayıcı ceza yoktur. Yani bir nevi tutukevi; cezaların infazına kadar suçluların tutuldukları ve ayrıca borçluların borçlarını ödemeleri için hapsedildikleri yerlerdir. Günümüz ceza mahkemelerinde kullanılmaktadır. Ancak bu kefilin resmi bir görevi olmadığı için çağdaş denetimli serbestlik örneklerinden ayrılmaktadır.

TÜRKİYE'DE DENETİMLİ SERBESTLİK

- Türk Ceza Kanununa ilişkin 1987 ve 1989 tarihli ön tasarılar da bunları izleyen 1992, 1997, 2001 tarihli Hükümet Tasarılarında da “denetimli serbestlik” kurumuna yer verilmiştir. Yani süregelen zaman içerisinde, toplum içinde infazı ve denetimi amaçlayan yeni yaptırımların ihdas edilmesine ve bu yaptırımların yerine getirilmesini sağlayacak kurumsal bir yapının oluşturulmasına yönelik düzenlemeler yapılmıştır. 1991 yılında yapılan değişiklik ile uyuşturucu madde kullanan kimse hakkında herhangi bir tahkikata girişilmeden evvel resmi makamlara başvurarak tedavi ettirilmesini istemesi halinde kullanma fiilinden dolayı kovuşturma yapılmayacağı kabul edilmiştir.
- Bu işlemlerin uzman bir denetimli serbestlik görevlisi nezaretinde, belirli aralıklarla test, tahlil ve kontrollerin yapıldığı, çeşitli psikolojik yardımlarla desteklenen “*serbestlik içerisinde bir denetim*” den ziyade, klasik tedavi usullerine uygun olarak sağlık kuruluşlarında yerine getirilmesi tavsiye edilen bir tedbir olduğunu görmekteyiz. Osmanlı döneminden 2005 yılına kadarki zamanda denetimli serbestlik benzerlerini görüyoruz.

SUÇ MAĞDURLARI

- Suç mağdurlarına ve faillere yardım edilmesi amacına ilişkin sistemin kurulması Denetimli Serbestlik hizmetlerinin yapılandırılmasına ilişkin mevzuat çalışmaları yapılmış ve bu doğrultuda hazırlanan tasarı kanunlaşarak “5402 sayılı Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Kanunu adı altında 20 Temmuz 2005 tarihinde Resmi Gazete ’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.” (Kale, 2009; 339

- - **TÜRKİYE’DE DENETİMLİ SERBESTLİK**

- Türkiye’de denetimli serbestlik sistemi 2005 yılında 5402 Sayılı Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Kanunu ile 133 şube müdürlüğü ile aynı zamanlı kurulmuştur. (Kale, 2009; 321) Hızlı bir kurumsallaşma ile birçok Avrupa ülkesinin önüne geçmiştir. Daha öncelerde rağbet görmemesinin sebebi tam olarak kurumsallaşamamış olmasıdır. Bu sistemde, Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezi ile (DSYM) tüm kamu kuruluşlarının, özel sektörün ve Sivil Toplum Örgütlerinin (STÖ) iletişim içerisinde ve ortak çalışma iradesinde olmaları esastır. Böylece burada çalışan uzmanların, suçluyu topluma rehabilite etmesinde daha verimli sonuçlara ulaşılacaktır. Öte yandan tüm suçluları cezaevine tika basa doldurmanın bir anlamı yoktur. Cezaevlerinin ıslahevi olma tabusu fikri zihinlerden silinmelidir. Bazı suçlar için cezaevi tek yol olmamalı, alternatif yollar üretilmelidir.(Özkaya, 2010)

TOPLUMUN SUÇLUYA BAKIŞI

- “Toplumumuzda ‘suçlu’ kişiye bakış açısının çok fazla olumlu olmadığı düşünülerek rehabilitasyon çalışmalarının sonuç verebilmesi için, özellikle kamu alanında, bu kişilere çeşitli görevler verilmeli ve bu şekilde de diğer insanların gözünde suçlu kişinin ıslah ve rehabilite olduğu somutlaştırılmalıdır.
- Cezaevinden yeni çıkmış *eski hükümlülere* topluma uyumu konusunda yardımcı olunmazsa onların suça tekrar yönelmesi kaçınılmazdır

BAĞIMLILIK

- Bağımlılık, madde sorunu için önemli bir kavramdır. Buna göre aşağıda yer alanlardan sadece üçü bağımlılık tanısı koymak için yeterlidir.
- Kullanılan madde miktarının aynı etkiyi sağlamak amacıyla giderek arttırılması,
- Madde kullanımı kesildiğinde ya da azaldığında fiziksel veya ruhsal yoksunluğunu hissetmek,
- Maddeyi ele geçirene kadar vazgeçmemek ve büyük zaman harcamak,
- Madde kullanımı nedeniyle sosyal, mesleki ve kişisel etkilerin azalması,
- Fiziksel ya da ruhsal sorunların artmasına rağmen madde kullanımının sürdürülmesi,
- Madde kullanımını bırakmak için boşa çıkan sürekli çabalardır.

-

DENETİMLİ SERBESTLİK VE MADDE KULLANICILARI

SAMBA

- DENETİMLİ SERBESTLİK MÜDÜRLÜKLERİNDE MADDE BAĞIMLILIKLARINA YÖNELİK OLARAK KÜLTEĞİN ÖGEL HOCAMIZIN DA BÜYÜK KATKILAR SUNDUĞU 15 OTURUMLUK 'SAMBA' SİGARA ,ALKOL VE MADDE BAĞIMLILIĞI UYGULANMAKTADIR.

SAMBA OTURUMLARI

- Madde Etkileri Ve Bağımlılık
- Beyin-Bağımlılık Ve Girdaptan Çıkış
- Motivasyon Kazandırma-1
- Motivasyon Kazandırma-2
- Duyguları Tanımak Ve Tanımlamak
- Kaymanın Tanımlanması
- İstek, Duygu Ve Düşüncelerle Başa Çıkmak
- İyileşmek İçin Değişmek Gerek-1
- İyileşmek İçin Değişmek Gerek-2
- Riskli Durumları Tanımak Ve Başa Çıkmak
- Zorunlu olmayan oturumlar ise şunlardır:
- Öfkeyi Tanımak
- Öfkeyle Başa Çıkmak
- Stresle Başa Çıkmak
- İletişim Becerileri
- Düşünce Tuzakları”

-
- Madde kullanımına bağılı olarak kişi işine gitmez, okula devam etmez, işinde başarısızlıklar ortaya çıkar, ailesini ve çocuklarını ihmal eder ya da bedeninde fiziksel bozulmalar olur. Böylece madde kullanımı nedeniyle tartışma, kavga gibi yinelenen kişiler arası ve toplumsal sorunlar ortaya çıkacaktır. Bu sorunların en önemlisi *topluma yansıtılması* ile yani madde etkisi ile gelişen davranış bozuklukları, toplumda bir normsuzluk yaratacak bu da yasal sorunları beraberinde getirecektir.
- Bağımlılık bir süreç içinde gelişir. Kişi önce büyük bir olasılıkla meraktan maddeyi dener. Ardından düzenli kullanmaya başlar fakat bu bağımlıların hiçbirisi bağımlı olabileceğini düşünmez. Amaç merak giderilene kadar ara sıra kullanmaktır. Bu sırada kişi bağımlı olduğunun farkına varamaz. Madde kullanan insanlar aptal değil, sadece bağımlıdır

MADDE KULLANIM NEDENLERİ

- Uyuşturucu madde kullanma nedenlerine baktığımızda ilk sırada bilgisizlik ve merak gelmektedir. Kişi gelecekte oluşacak tehlikeden bihaberdir. Bu yüzden bu konuyu hafife alır. Merakta ise denerim, bırakırım düşüncesi bağımlılığın ilk aşamasında kalıplaşmıştır. Bir de bunun medya yanı vardır ki bu da özentiliği beraberinde getirecektir. Kafa bulma, eğlenme yerleri beyaz ölüm değirmeninin çarkları ve tuzaklarıdır. Buralara girenler büyük ihtimalle öğütülerek çıkacaktır. Madde kullanmanın nedenlerinden bir diğeri de görünmeyen, gizli modaya ayak uydurma tutkusudur. En tehlikeli olanı çevreye uyum havası, beraberinde bozuk çevre ve hasta toplumu getirecektir. Hasta toplumdaki kaynaklanan güvensizlik duygusu kişide inanç zaafı ve manevi boşluk oluşturacaktır. Tüm bunlar belli bir düzen içindeki normaliteyi bozacaktır. Bilhassa yoklukta bunalıma ve intihara sebep olurken varlıkta şımarıklığa sebep olacaktır. Kullanıcılar arasındaki “Zengin keyfinden, fakir ise sıkıntısından kederinden maddeye esir olur.” yaygın söz buradan gelir. Bu uyuşturucu maddeler kişinin ruhsal ve fiziksel dengesini bozarken toplumsal yönden kişiyi ekonomik ve sosyal çöküntüye uğratar.

UYUŞTURUCUNUN İNSAN ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

- **Psikolojik Bağımlılık(Alışkanlık)**
- Uyuşturucu maddeler merkezi sinir sistemini etkilediğinden kişiyi hem ruhsal hem de fiziksel olarak etkileyecektir. Sebebi ise beyin kimyasının ve beyindeki algılayıcıların değişikliğe uğramasıdır. Algıları madde etkisi ile uyarılmış bu kişiler maddeyi kullandıklarında kendilerini tekrar onu alma isteği içinde hissedeceklerdir. Bu istek zaman içinde değişiklik gösterebilir ancak sonuç hep aynı olacaktır. İşte bu aşamaya gelen birey maddeye psikolojik bağımlılık hissedecektir. Madde kullanan insanlar maddenin anlık keyfi dışında sürekli mutsuz, keyifsiz ve bir şeylerden tat alamaz hale gelirler.
- **Fiziksel Bağımlılık(Müptelalık)**
- Maddeye psikolojik bağımlılık oluştuktan sonra fiziksel bağımlılık oluşur. Çünkü maddenin fiziksel bağımlılık geliştirebilmesi için kişinin maddeyi uzun süre kullanması gerekmektedir ki bu da psikolojik bir olgudur. Fiziksel bağımlılık, maddenin ani etkilerine karşı bir direnç geliştirmesidir. Yani madde etkisi içinde olan vücudun artık normal işlevini sürdürmesi olanaksızdır. Ancak fiziksel bağımlılıkta kişi, madde kullanımını tamamen kestğinde yoksunluk hissedebilir. Denetimli Serbestlik Kurumunda çalıştığım süre zarfında benim bu kişilerde gözlemlediklerim; tutum ve davranışlarında belirgin değişme, içine kapanma ya da aşırı hareketlilik, öfke-kızgınlık patlamaları, bedeninde belirgin değişmeler(aşırı kilo kaybı, gözlerinde kızarıklık, sürekli öksürme, gözaltlarında morluklar),kollarında muhakkak dövme ya da kesik izleridir.

SONUÇ

- Geçmiş toplumlarda da uyuşturucu problemi elbette vardı ama aile bağlarının kuvvetli olduğu o dönemlerde uyuşturucu bu ailelere bir o kadar da uzaktı. Aynı zamanda kapitalizm şimdi ki kadar işin içine girmemişti ve şimdilerde olduğu gibi teknoloji ile yatıp kalkılan bir dönemde değildik. Gelişen teknoloji, düzelen yaşam koşulları, modern yaşama tutkusu ve aile bağlarının çok zayıflaması o zamanın uyuşturucu tehlikesini, şimdilerde on katına belki 100 katına çıkarmış durumdadır.
- Madde kullanımının zararlarından fiziki etkilerinin yanı sıra sosyal ve maddi etkileri de yıkıcı sonuçlar verecektir. Yani sosyal bir varlık olan insanın çevresi ile uyum içinde olması, akıl ve zihin sağlığı ile mümkündür. Akıl ve zihnin en büyük düşmanlarından biri ise uyuşturucudur. İnsanın uyum gücünü zaafa ve iflasa götürmekle kalmayıp, onu aileden, toplumdan ve çevreden kopararak yalnızlığa ve hemen ardından sorumsuz, hipisel(hayvani) bir hayata mahkûm eder. Yani bağımlıyı, yaşayan bir ölü haline getirir.(Hip Kültür) Bu yüzden intiharların, cinayetlerin, her türlü fuuş, gasp ve anarşinin temelinde uyuşturucu vardır.

SONUÇ

- “Senaryo yazmak kolaydır, onu dilediğiniz gibi kurgulayabilirsiniz. Ama ya hayat öyle mi? Sizi iradeniz dışında oradan oraya savurur durur!”
- Bugün ülkemizde küçük yaşta binlerce kişinin uyuşturucuyu hayat merkezli yaşadıklarını biliyoruz. Fakat sokakta mendil satan ya da dilencilik yapan bir çocuk gördüğümüzde onlar için üzülebiliyorken diğer çocukları tinerci, balıcı, uyuşturucu madde bağımlısı diye etiketleyip kendimizden uzaklaştırıyoruz. Çünkü bu noktada “Bana dokunmayan yılan bin yaşasın.” derdine düşüyoruz. Bunu yaparken ilerleyen zamanlarda kendimizin ve çevremizdekilerin dahi bu duruma düşeceğini görmezden gelerek birçok kişinin geleceğinin ihmaline sebep oluyoruz. Çocukları sokağa düşmekten ve madde bağımlılığından koruma sorumluluğu sadece anne babalara değil, birey olarak toplumdaki herkese aittir. Bunun yanı sıra bu zehirlenmelerin son ermesi ya da durdurulması tamamen toplumsal yapı ve ona hâkim olan mevcut siyasal düzenle

SONUÇ

- ilintilidir. Demek istediğim madde bağımlılığı tedavisi, sorunun yalnızca bir yüzüdür. Öteki yüzünü topluma duyarlılığı olan ve maddenin esaretinde olmayan kişiler gösterecektir